STRÖMSTAD AKADEMI
Nordiskt institut för avancerade studier

Nyhetsforum, Strömstad tvärvetenskapliga akademi

Innehåll

Redaktörens ruta....1
Ordförandens och rektorns rapport....2
Åsa Morberg: Svar 3 till KG Hammarlund....5
KG Hammarlund: Svar 4 till Åsa Morberg....7
Åsa Morberg: Svar 4 till KG Hammarlund....8
KG Hammarlund: Svar 5 till Åsa Morberg....9
Åsa Morberg: Bokmässan i Göteborg 2024....10
Anders Gustavsson: Rektorsinstallation vid Högskolan Väst....11
Lars Broman: ISES Online Solar Energy Museum IOSEM....12
Bode Janzon: Föreläsningar på Bohusläns museum....12
Elisabeth Ahlsén: Blir det en antologi om Migration?....12

Redaktörens ruta

R_e_d_a_k_t_ör_e_n_s_ _r_u_t_a_ _Anders Gustavsson

Informatikforskare och rektor Per Flensburg och didaktiker och styrelseordförande Åsa Morberg rapporterar om aktuella händelser i Strömstad akademi. Morberg reflekterar över Bokmässan i Göteborg där Strömstad akademi enligt henne borde vara representerad 2024. Hon fortsätter diskussionen från Nyhetsforum september om lärarutbildningen genom ytterligare svar till **historiker KG Hammarlund**. Han i sin tur svarar tillbaka.

Etnolog och prorektor Anders Gustavsson föreläste den 2 oktober för Rotary Poseidon i Göteborg om covid19 pandemins konsekvenser i gränstrakterna mellan Norge och Sverige.

Historiker Bode Janzon höll ett digitalt föredrag med titeln *Lärande praktiker i svensk idrott i tiden 1880-1940*. Han rapporterar om föreläsningar på Bohusläns museum hösten 2023.

Fysiker Lars Broman informerar om att ett globalt solenergimuseum kommer att invigas i november 2023 i New Delhi under Solar World Congress.

Fysiker Lars Broman och etnolog Anders Gustavsson representerade Strömstad akademi vid rektorsinstallation den 12 oktober vid Högskolan Väst i Trollhättan**.**

Lingvist Jens Allwood är redaktör för antologin *Vilken metod är bäst? Tvärvetenskapliga dialoger om metod*. http://stromstadakademi.se/metod/. Ledamöter i Strömstad akademi kan beställa boken för det rabatterade priset av 300 kr per exemplar. Beställning skickas till Jens Allwood: jens@allwood.se. Allwood ledde den 20-21 oktober ett uppstartsseminarium på Marston Hill i Mullsjö gällande en planerad an-

Redaktör: Anders Gustavsson
Layout: Per Flensburg

tologi med temat Migration. Han föreläste den 10 oktober på Bohusläns museum i Uddevalla om *Migration och multikulturalism*.

Neurolingvist Elisabeth Ahlsén föreläste den 24 oktober på Bohusläns museum i Uddevalla om *Språkglömska och språkförlust*. Hon rapporterar om symposiet i på Marston Hill i Mullsjö den 20-21 oktober om en kommande antologi om migration.

I Acta Academiae Stromstadiensis AAS nr 74 har **ortopedisk kirurg Margareta Berg** publicerat Kirurgisk träning under ST –en enkätundersökning http://stromstadakademi.se/AAS/AAS-74.pdf

I videoserien SAV nr 76 diskuterar **psykiater Lennart Wetterberg** med **psykiater Maria Larsson** om svensk psykiatris framtid. http://stromstadakademi.se/SAV/SAV-76.pdf

Försök att värva nya medlemmar till Akademin, inte minst yngre forskare. Skicka förslag till rektor Per Flensburg: per.flensburg@stromstadakademi.se

Jag önskar nya bidrag till novembernumret av Nyhetsforum med deadline den 26 november 2023 till anders.gustavsson@ikos.uio.no Sänd kortare artiklar, debattinlägg och/eller recensioner av ny vetenskaplig litteratur. Svenska bidrag skall ha en engelsk översättning. OBS: Filen ska vara i word eller open office format!

Sänd också bidrag till Akademins skriftserie Acta Academiae Stromstadiensis, AAS, till peter@wahrborg.se, videoserien SAV till: gudmundbergqvist@hotmail.com och Fria skriftserien till per.flensburg@stromstadakademi.se.eller per@flensburgs.se

Ordförandens och rektorns rapport

Strömstad akademi har för närvarande allvarliga problem! Därför skriver rektor och ordförande en gemensam rapport denna månad, för att visa vår enighet och gemensamma tro på Akademins framtid. Bakgrunden är följande.

Vad som hänt

Vid senaste styrelsemötet kom vi att prata om Akademins organisation i samband med att rektor inte ställer upp för omval och en av ledamöterna, låt oss kalla honom X, tog då upp ett gammalt förslag om att rektor och ordförande skulle vara en och samma person. Han lämnade in det förslaget som en motion till årsmötet 2022 med motiveringen att det kunde bli motsättningar mellan ordförande och rektor. Han drog emellertid tillbaka den då det visade sig vara mycket lite risk för att jag och Åsa skulle börja bråka med varandra. Nu framförde han samma tanke men med motiveringen att denna tudelning bara skapade mer byråkrati och styrning av akademiskt okunniga administratörer. Han exemplifierade med Göteborgs universitet. Vi ska senare bemöta detta förslag. Under mötet kom en del protester, framförallt för att ärendet inte var annonserat och det hade inte skickats ut något underlag i förväg. I en efterföljande mailkonversation skrev en annan ledamot, låt oss kalla honom Y, bland annat så här:

> Att presentera ett förslag inför sittande styrelse utan förberedelse liknar en kupp, och så får det inte gå till i en demokratisk församling. Och att anföra Göteborgs universitet som en förebild är ju som att anse att en elefant och en myra ska röra sej på samma sätt.

Nu var ju detta bara ett diskussionsunderlag och inget förslag. X hade fört fram det i AU där det bestämdes att förslaget skulle presenteras vid styrelsemötet, just som ett diskussionsunderlag.

Det förslag som John Fletcher förde fram var istället att vi skulle ha ett webinarium där vi förutsättningslöst diskuterar den framtida organisationen. Och då uppkom i den följande maildiskussionen frågan om vem som skulle leda denna diskussion och med hänvisning till demokratin kunde varken Åsa, Per eller X leda denna diskussion.

Efter styrelsemötet vidtog en lång och tidvis upphetsad e-postkonversation där beskyllningar om odemokratiskt förfarande och kuppförsök framfördes. Tonen blev alltmer oförskämd och kulmen nåddes då Y presenterade sitt förslag, som till största delen bestod av förolämpningar av X. Detta är inte värdigt en seriös diskussion! Genom att kasta ut ogrundade beskyllningar bidrar Y bara till att skapa missämja i Akademin. Behovet av etiska regler för uppförande framstår som väldigt tydligt och väldigt akut!

Förslagen

Efter detta kommunikativa lågvattenmärke går vi in på själva förslagen. Förslag 1, lagt av X, innebär att ordförande och rektor blir *en* person: Rektor. Denne omges av ett antal vicerektorer som har speciella uppgifter t ex: Publicering, webbsidor, Marknadsföring, seminarier, lokalgrupper, sekreterare, kassör. Dessa ingår i ett AU. Därutöver finns ett större akademiskt råd, som sammanträder en till två gånger per termin. Motiveringen som gavs på styrelsemötet var att detta skulle minska administrationen och öka den akademiska tillhörigheten, jämfört med nuvarande organisation. Allwood framförde en farhåga att okunniga byråkrater som satt på pengarna skulle förhindra den akademiska friheten. Idealbilden, som X framförde till Per i ett senare samtal är den klassiska ämnesinstitutionsordningen: Hela institutionen har möte t ex en gång i veckan, man går genom vad som hänt, vad som ska hända framöver presenteras, diskuteras och man bestämmer enhälligt vad som ska göras.

Förslag nr två från Y är utförligare beskrivet och innehåller som sagts ovan ett antal mindre smakfulla angrepp på X. Därutöver uppehåller sig Y utförligt vid proceduren och kraven för att välja ny rektor, något som inte har med organisationen att göra. Den organisation han föreslår är nuvarande, dvs ingen ändring. Skälen är dels att det blir för mycket jobb för en person, dels att det innebär en maktdelning mellan rektor och ordförande. Han avslutar med ett recept på C H Hermanssons köttfärsgratäng, vars relevans i denna fråga vi har svårt att se.

Övriga kommentarer

Förutom förfrågningar om detaljer i förslaget uppskattas att det blir mer än ett förslag. Därutöver påpekar Bodil Frisdal vikten av att göra en ordentlig utredning först och ställer följande frågor:

> Först handlar det om att problematisera och ställa frågor kring:
>
> -Vad har varit bra med den nuvarande organisationen?
> -Vad har fungerat sämre?
> -Hur tar vi fram en organisation som stämmer överens med syftet och grundsynen i Strömstad akademi?
> -Finns det några förebilder som fungerat för liknande syften och synsätt?
> -Vilka ska få komma med synpunkter och förslag? (Alla eller bara styrelsen eller bara AU?)

Liknande kommentarer har Y som menar att man måste göra en konsekvensanalys t ex en SWOT-analys. John Fletcher föreslår ett förutsättningslöst webinarium där organisationen som helhet diskuteras. Detta tyckte de flesta var ett bra förslag, men det blev genast diskussion om lämplig samtalsledare. Detta visar på en misstro mellan flera styrelseledamöter. Y

protesterar också mot webinarium och menar att det bör vara fysiska möten istället. Lasse Broman, som ju är den som har erfarenhet av båda organisationsformerna påpekar dels att det är alldeles för tidigt att lägga förslag redan nu. De måste utredas och diskuteras först med så många deltagare som möjligt. Han påpekar också att det kan vara svårt att hitta en person som ideellt är beredd att lägga stort sett all sin tid på att vara både ordförande och rektor. För så mycket tid tar det.

Åsas och Pers analys

Denna sak har rört upp många starka känslor och ökat splittringen inom Akademin. Att fortsätta med t ex ett webinarium riskerar att ytterligare öka splittringen, något ingen av oss är intresserad av att medverka till. Under alla förhållanden måste det hela lugna ner sig och en organisationsöversyn kan genomföras av någon opartisk person eller grupp om det går att uppbringa någon sådan.

Vad gäller de två framlagda förslagen är vi båda emot en sammanslagning av rektor och ordförande. Risken att okunniga administratörer skulle ta över är obefintlig eftersom vi alla är akademiker och vet vad som gäller. Förhoppningsvis är vi alla intresserade av att utveckla Akademin, inte avveckla den. Som Lasse påpekar: Det dubbla ledarskapet förutsätter att personkemin mellan ordförande och rektor fungerar och det gör den verkligen mellan Per och Åsa. Vi har inga som helst problem att samarbeta.

X:s idealbild är mycket tilltalande, men dessvärre inte möjlig att genomföra i Strömstad akademi. Att få ett hundratal personer med vitt skilda bakgrunder att träffas varje vecka och enhälligt besluta är enligt all tidigare erfarenhet från SA omöjligt. Däremot kan mindre grupper, lokalgrupper, projektgrupper och arbetsgrupper använda detta arbetssätt.

Bakgrunden till X förslag är rädslan för alltför mycket administration. Han vill diskutera akademiska sakfrågor och inte tjafsa om olika organisatoriska förhållanden, Vi vill då peka på att det finns en delegationslista, som årsmötet beslutat om och där beslut i vissa frågor delegeras till bestämda funktioner, faktiskt ungefär som X föreslår i sin lista av vice-rektorer. Styrelsen kan också göra tillfälliga delegationer när det behövs. Delegationslistan ska ses över varje år, något som borde stå i stadgarna. Dessutom måste den akademiska verksamheten stärkas med en aktiv redaktionskommitté, som inte bara sysslar med publiceringar utan även med annan verksamhet: Konferenser, marknadsföring, externa föreläsningar, etc. Detta sker nu tack vare enskilda eldsjälars insatser (Tack Anders, Bode, Gudmund och Jens!), men fler måste engagera sig. Ju fler som medverkar desto livaktigare blir Akademin och desto fler ledamöter får den och desto större uppmärksamhet blir resultatet.

Till sist vill vi bara framhålla att en organisationsöversyn precis innan ett rektorsbyte är mindre lämplig. Om något ska förändras så bör den nye rektorn vara delaktig i detta. Dessutom är det just nu så många andra aktiviteter på gång inom akademin att vi skulle få svårt att lägga kraft även på detta, i all synnerhet som viktiga personer är sjuka.

Åsa Morberg, Per Flensburg

Åsa Morberg: Svar 3 till KG Hammarlund

Svar 3 till KG Hammarlund – Nej, vi blir aldrig någonsin överens, men att debattera är både roligt och utvecklande! Tack KG för Din uthållighet!!

Åsa Morberg

Fil.dr i pedagogik och docent i didaktik, lärarutbildare i själ och hjärta

Min bild av lärarutbildningen idag är dessvärre väldigt dyster. Jag baserar det främst på 20 års arbete med nya lärares första tid under den så kallade induction-perioden, men också på en rad studier. Jag har idag kontakt med många nya lärare som inte klarar sitt arbete och som är på väg att lämna yrket. Mitt uppdrag är då att ge stöd och hjälp. När jag hör deras berättelser om utbildningen blir jag väldigt arg men också ledsen.

Lärarutbildningen har utsatts för en rad reformer av väldigt skilda slag. Det behövs bara en ny utbildningsminister så är cirkusen igång. Jag menar att förändringsarbetet i lärarutbildningen är ständigt pågående utan långsiktig plan. Det kallas in en rad experter som får uppdrag att förändra och utveckla. Experterna bör helst ha en annan kompetens än regelrätta lärarutbildare. Just nu är nationalekonomer i ropet. Det vore ju väldigt roligt om goda pedagoger ropades in när nationalekonomernas utbildning ska reformeras. Jag kan anmäla mig som intresserad. Men det går inte. Det är bara lärarutbildningen som utsätts för utvecklare med annan kompetens.

Jag arbetar också alltjämt med lärarutbildning men mest på det internationella fältet, både inom EU, utanför EU samt i USA. Jag får olika uppdrag av lärosäten att förändra och bidra till kvalitetsutveckling. Utomlands använder man sig nämligen alltid av lärarutbildningsexpertis när man ska förändra och utveckla. Jag arbetar också alltjämt med lärarutbildning i Sverige lite då och då. Det är lite olika uppdrag, men det har varit mycket handledarutbildning, metodik och didaktik samt lärarutbildningshistoria på senaste tiden.

Om KG Hammarlund blir gladare av att jag erkänner goda exempel så visst kan jag göra det. Men för mig finns det alltför många svagheter och brister för att jag själv ska känna mig riktigt glad.

KG Hammarlund och jag är kanske överens i vissa stycken, men inte alls i alla stycken och kanske blir vi aldrig överens? Nej, det blir vi nog inte? Det är väl det som är lärarutbildningens dilemma. Vi tycker och tänker olika vi som arbetar med och i lärarutbildningen. Men det är väldigt roligt att debattera. Varje lärosäte är fyllt av oliktänkande högskolelärare som försöker att skapa en lärarutbildning utifrån sina olika ideal och olika utbildningsvägar. Lärarutbildningen är faktiskt en slags tummelplats för oliktänkande högskolelärare. Jag tror också att det är ungefär detsamma för andra akademiska yrkesutbildningar?

Det är riktigt att det finns övningsskolor i andra länder. Jag har själv medverkat i en bok om lärarutbildningen i Finland (Bejerot & Hasselbladh Red, 2020) som Du refererar till. Övningsskolorna i Finland syns fungera hyggligt, men skolan och lärarutbildningen har helt andra förutsättningar i Finland än i Sverige. Man måste se på hela kontexten.

Det är mycket svårt att jämföra en enda företeelse. Man kan egentligen inte bara lyfta ut en sak, övningsskolan, och diskutera den. I Finland och i Norge har lärarutbildningen en helt annan status. I Finland har vi exempelvis endast ett par reformer sedan 70-talet medan vi i Sverige har ett otal reformer, minst en större reform vart tionde år och mindre däremellan.

I Sverige är utvecklingen av lärarutbildningen ungefär som att dansa tango, några steg framåt och några steg bakåt och sedan olika turer åt båda sidorna. I Sverige är lärarutbildningen, som jag sa förut, en slags tummelplats för oliktänkande men i Finland i finns det mera konsensus om lärarutbildningen. När Eva Bejerot m.fl. däribland jag själv, besökte Finland och studerade lärarutbildningen på plats såg vi olikheterna. Det framstod som iögonenfallande.

Med införandet av övningsskolor går många skolor miste om flödet av lärarstudenter. UKÄ varnar självt för att de skolor som blir utan VFU-studenter kan få svårare att rekrytera nyutexaminerade lärare. Övningsskolor är inte alls överlägsna den hittillsvarande svenska modellen med vfu-skolor ute i landet. En jämförande studie av nyexaminerade lärare i Finland och Sverige visade marginella skillnader mellan de båda ländernas lärare med avseende på hur väl förberedda inför yrket de såg sig själva (Bejerot m fl. 2018). Intressant att Du lyfter en artikel som jag själv läst noga. Jag ser dock stora skillnader i hela det finska skolsystemet som förklarar de goda erfarenheterna av övningsskolor i Finland. Jag tolkar texten på ett annat sätt än Du. Det mesta är faktiskt annorlunda och man behöver studera hela det finska skolsystemet för att förstå att det kan finnas goda erfarenheter av övningsskolor. Man kan inte rycka ut övningsskolorna och titta separat på dem.

Vi är faktiskt, hör och häpna, överens om kritiken mot examensarbetena. Examinationsformerna är inte alls anpassade till en yrkesutbildning för förskola och skola. De är anpassade till en mera allmän examen i högre utbildning som ska leda till forskarutbildning. Det finns idag 1008 (SCB) lärare som arbetar i Sveriges skolor med fullgjord forskarutbildning, men vi ger ändå järnet för att forskningsförbereda de nya lärarna. Denna förberedelse görs på bekostnad av en gedigen utbildning i yrkeskunnandet. Vi borde tänka om. Det är så få som ska gå vidare. Men alla ska väl undervisa i bästa fall.

KG Hammarlund skriver att han inte skiljer på beprövad erfarenhet och vetenskaplig grund. Hur han kommit fram till den slutsatsen begriper jag inte. Lika lite som han begriper sig på mitt sätt att se på beprövad erfarenhet och vetenskaplighet.

Beprövad erfarenhet består, enligt min uppfattning, av kunskap som har vuxit fram i det vardagliga arbetet i förskola och skola, genom att de verksamma tillsammans prövar och omprövar. Vetenskaplig verksamhet eller forskning är för mig ett systematiskt och metodiskt inhämtande av kunskap inom ett visst område” vilket kan ske genom ”att man samlar in och klassificerar data, gör observationer och experiment eller tolkar och analyserar tillgängligt material (t ex dokument, föremål) för att sedan kunna dra generella slutsatser och formulera resultat. För mig är det inte samma sak.

Referenser:

Bejerot, E m fl. 2018: ”Nyexaminerade om lärarutbildningen i Sverige och i Finland”. Arbetsmarknad & Arbetsliv årgång 24 nr 3-4.

Bejerot, E & Hasselbladh (red) 2020 Professionalisering av lärarutbildning: Reformer i Sverige och Finland, Lund: Studentlitteratur

KG Hammarlund: Svar 4 till Åsa Morberg

Svar 4 till Åsa Morberg – Om elevers läsförståelse och ”praktiker” i lärarutbildningen

KG Hammarlund

Det är ju utmärkt att Åsa Morberg är beredd att erkänna att det finns goda exempel i svensk (och utländsk) lärarutbildning. De kan ju då användas som grund för de förbättringar som vi båda ser som önskvärda (en ökad samverkan mellan skola och högskola, en fortsatt utveckling av examinationsuppgifter och examensarbeten), och också som utgångspunkt för

de förändringar som lärarutbildningen står inför, oavsett vad Morberg och jag tycker om dem. Till de förändringarna hör övningsskolor, som enligt fattade beslut ska införas (om nu inte den senast tillsatta utredningen om en förändrad lärarutbildning leder till något annat). Här ser jag det som självklart att bygga på de erfarenheter som gjorts i våra grannländer.

Åsa Morberg upprepar envist sitt påstående att jag skrivit att jag ”inte skiljer på beprövad erfarenhet och vetenskaplig grund”. Nej, det skriver jag inte, inte någonstans i mina inlägg i denna diskussion och ingen annanstans heller. Var Morberg fått det ifrån kan hon bara själv svara på.

Vetenskap och beprövad erfarenhet skiljer sig åt, men är också förbundna med varandra. Vetenskapliga rön kan i praktisk tillämpning ge/utveckla/förändra beprövad erfarenhet, och omvänt kan beprövad erfarenhet ge underlag för vetenskapliga studier och leda till omprövningar av vetenskapliga försanthållanden.

Jag ser att Morberg i sin definition av beprövad erfarenhet lutar sig mot vad Skolverket skriver. Jag vill själv gärna understryka betydelsen av vad som står att läsa lite längre ner på samma sida:

”För att erfarenhet ska kunna kallas beprövad ska undervisningen eller verksamheten problematiseras och prövas på ett strukturerat sätt. För att få syn på det som görs och vad det leder till ska arbetet dokumenteras i någon form. Dokumentationen gör också att arbetet kan diskuteras med andra och spridas vidare” (Skolverket 2023)

Och, som dåvarande Högskoleverket konstaterade i en av sina rapporter: Beprövad erfarenhet ”ska också i ett kollegialt sammanhang vara granskad utifrån kriterier som är relevanta för erfarenhetens verksamhetsinnehåll. Den bör också vara prövad utifrån etiska principer: all erfarenhet är inte av godartat och därmed efterföljansvärt slag” (Högskoleverket 2008).

Referenser:

Högskoleverket 2008: Uppföljande utvärdering av lärarutbildningen. Rapport 2008:8 R.

Skolverket 2023: ”Det här är vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet”. https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/utbildning-pa-vetenskaplig-grund-och-beprovad-erfarenhet/det-har-ar-vetenskaplig-grund-och-beprovad-erfarenhet

Åsa Morberg: Svar 4 till KG Hammarlund

Svar 4 till KG Hammarlund – Åsa avslutar i och med den här texten debatten med KG om lärarutbildningen

Åsa Morberg, fil.dr i pedagogik, docent i didaktik

Det finns faktiskt flera goda exempel utomlands inom lärarutbildningen än i Sverige, enligt min mening. Det är väldigt många förbättringar som behövs för att lärarutbildningen åter igen ska kunna bli en ändamålsenlig yrkesutbildning för Sveriges alla lärare. Jag instämmer i detta. Lärarutbildningen är inte en yrkesutbildning idag utan mera en allmän högskoleutbildning med siktet inställt på forskarutbildning och forskning. Det gäller för övrigt också flera akademiska yrkesutbildningar.

Det är verkligen beklagligt att forskning och forskarutbildning är så attraktivt att det går före yrkeskunnandet. Den bristfälliga lärarutbildningen påverkar våra lärarstudenters första tid i yrket och avhoppen är många. Förändringarna som kommer nu är de som Tidöpartierna kommit överens om och som legat till grund för en ny lärarutbildningsutredning. Så fort vi får ett regimskifte i Sverige ger sig den nya regeringen på lärarutbildningen som är en slags tummelplats för politiker. Alla kan. Alla har gått i skolan. Alla vet precis hur det bör vara. De ger sig exempelvis också in i metoddiskussioner, som är de professionellas egna område. Det är knappast tidigare erfarenheter och goda exempel som är riktningsgivare för det förändringsarbete som KG för fram. Det är politikers vilda idéer och stora behov av att hävda sig själva som politiker och förändra såväl skolan som lärarutbildningen.

Visst kan vi studera och inspireras av våra grannländer, men att införa övningsskolor av modell Finland, går inte. Förutsättningarna för lärarutbildningen är så olika de svenska. Det är ett helt annat system i Finland. Reformer i Finland har varit mycket sparsamt förekommande. Finland har endast haft ett par reformer sedan 70-talet. Lärarutbildningen är också en yrkesutbildning i Finland. Lärarna har högre status i Finland än i Sverige. Det som sker i Sverige hade aldrig varit möjligt i Finland. Lärarkåren och lärarutbildarkåren behandlar man inte hur som helst i Finland. De båda grupperna har hög status och de är mycket inflytelserika. Inte som i Sverige. Lärare och lärarutbildare tillfrågas sist av alla.

Jag uppfattar att Du inte skiljer på beprövad erfarenhet och vetenskaplig grund. Jag har väl läst in något då som inte var avsett, men så är det tyvärr! Du skriver och jag tolkar det jag läser. Men jag skiljer hur som helst på beprövad erfarenhet och vetenskaplig grund. Nej KG, jag lutar mig absolut inte mot något som Skolverket har skrivit. Det som är en likhet är en ren tillfällighet. Skolverkets kompetens är inget att höja till skyarna här.

Jag läser mycket böcker om begreppen och nu har jag läst en riktig tegelsten, som jag precis recenserat. Den boken gör en djupdykning i begreppet beprövad erfarenhet, hur det kan uttolkas och hur det förhåller sig till vetenskaplig grund. Det är en mycket bra bok. Rekommenderar boken till Dig.

Erfarenhet, praktisk kunskap, omdöme och etiskt handlande utgör centrala begrepp i boken: Beprövad erfarenhet i skolverksamheten av Philgren, A (red) och boken diskuterar även vad det innebär att bepröva och sprida erfarenheter. Teorin i boken kompletteras med praktiska exempel från olika områden såsom undervisningsutveckling, ledarskap, kultur och digitalisering, och läsaren blir på så vis varse om olika vägar och val i processen att utveckla, bepröva och sprida erfarenheter.

Skolverksamhet ska givetvis vila på bästa tillgängliga kunskap och skollagen jämställer här beprövad erfarenhet med vetenskaplig grund. Skollagen är en så kallad ramlag, som inte specificerar vad som menas med beprövad erfarenhet eller hur den kan omsättas i praktiken. För att kunna tillämpa skollagens skrivning är det viktigt att förstå innebörden av vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och hur de förhåller sig till varandra.

Beprövad erfarenhet kan upplevas som ett vagt och svårfångat begrepp, men det är centralt i skolan då det i många fall är svårt att hitta stöd i forskning, och att också beforska, många av de områden som, lärarstudenter, lärare och rektorer vet är väsentliga för god kvalitet. Beprövad erfarenhet som den beskrivs i boken består av kunskap som har vuxit fram i det vardagliga arbetet i förskola och skola, genom att de yrkesverksamma tillsammans prövar och omprövar, diskuterar och kritiskt granskar sin egen verksamhet. Det är alltså lärarprofessionens egen, gemensamma, kunskap som växer fram över tid. Beprövad erfarenhet är minst lika värdefull och nödvändig som vetenskapligt grundad kunskap.

Att skollagen lyfter fram beprövad erfarenhet innebär naturligtvis ett erkännande av de professionellas kunskap om vad som fungerar, och vad som kan öka barns och elevers möjligheter att lära och att utvecklas. För att erfarenheten ska kunna kallas beprövad ska undervisningen (eller verksamheten) problematiseras och prövas på ett mera noggrant och strukturerat sätt. För att få syn på det som görs och vad det leder till behöver arbetet med beprövad erfarenhet dokumenteras i någon form. Dokumentationen gör också att arbetet kan diskuteras med andra professionella och dessutom spridas vidare.

Sammanfattningsvis så ger jag mig nu! Jag avslutar härmed debatten med KG. Jag vet inte om vi eller någon annan som ev. läst blivit så mycket klokare genom vår debatt? Det har väl mest varit lite av tuppfäktning! Du och jag ska inte arbeta med lärarutbildningen tillsammans på något sätt och det tycker jag är en lycka! Tack för att Du tagit Dig tid och debatterat.

Referens

Philgren, Ann (2022) ”Beprövad erfarenhet i skolverksamheten: Vad är det och hur man gör” Lund: Studentlitteratur.

KG Hammarlund: Svar 5 till Åsa Morberg

Svar 5 till Åsa Morberg – Om elevers läsförståelse och ”praktiker” i lärarutbildningen

KG Hammarlund

Den mest grundläggande meningsskiljaktigheten mellan Åsa Morberg och mig är att Morberg, till skillnad från mig, hävdar ett antagonistiskt förhållande mellan forskning och yrkeskunnande. Dock, i den mån svensk lärarutbildning inte förmått förena dessa två områden till något konstruktivt är det kanske just goda exempel från Finland vi bör granska.

Finländsk lärarutbildning har förvisso varit förskonad från genomgripande strukturella reformer under lång tid, men det betyder inte att den varit oföränderlig. Redan från inlemmandet i universiteten under 1970-talet, och i än högre grad sedan utbildningarna under 00-talet anpassades till den så kallade Bologna-processen, har den finländska lärarutbildningen blivit i allt högre grad forskningsbaserad.

Den utvecklingen (som inte skett utan motstånd) har synliggjort dilemman och utmaningar men också lyft fram möjligheter och faktiska landvinningar - och möjligen har den också bidragit till den finska lärarkårens status. Åtskilligt har skrivits om detta (se t ex Toom m fl 2010, Hansén m fl 2012, Hansén m fl 2015, Aspfors m fl 2019, Jegstad m fl 2021), och enligt min mening bör svensk lärarutbildning kunna ta vara på mycket av den kunskapen. Jag deltar gärna själv efter förmåga i ett sådant utvecklingsarbete, men Åsa Morberg har säkert rätt i att vi aldrig kommer att mötas i den processen. Det är ett gott skäl att här sätta punkt för vidare debatt.

Referenser:

Aspfors, Jessica m fl (2019): ”Early Career Teachers’ Experiences of Developing Professional Knowledge-from research-based teacher education through five years in the profession”, Nordisk Tidskrift för Allmän Didaktik Vol. 5, No. 1, 2-18

Hansén, Sven-Erik m fl (2012): ”Visions for Teacher Education – Experiences from Finland”, Acta Didactica Norge Vol. 6 No. 1.

Hansén, Sven-Erik m fl (2015): ”General Didactics in Finish Teacher Education – the case of class teacher education at Åbo Akademi University”, Nordisk Tidskrift för Allmän Didaktik Vol. 1, No. 1, 7-20.

Jegstad, Kirsti Marie m fl (2021): ”Dichotomous and Multifaceted: Teacher Educators’ Understanding of Professional Knowledge in Research-based Teacher Education”, Scandinavian Journal of Educational Research Vol. 66 No. 6, 1005-1019.

Toom, Auli m fl (2010): ”Experiences of a Research-based Approach to Teacher Education: suggestions for future policies”, European Journal of Education Vol. 45, No. 2, 331-344.

Åsa Morberg: Bokmässan i Göteborg 2024

Bokmässan i Göteborg 2024, en positiv möjlighet för Strömstad akademi?

Reflektioner av Åsa Morberg, fil.dr i pedagogik, docent i didaktik

Sammanfattningsvis är bokmässan i Göteborg absolut ett viktigt forum för Strömstad akademi att delta i. Bokmässans utställningar speglar hela bok-branschen, från förlag och agenturer till bibliotek och antikvariat. Det finns också ett omfattande seminarieprogram. Ingen annan bokmässa i världen kan exempelvis erbjuda ett så omfattande seminarieprogram som bokmässan i Göteborg. Bokmässan i Göteborg är en mycket värdefull mötesplats enligt min åsikt, även för Strömstad akademi.

Jag deltog i bokmässan nu 2023 för ett litterärt sällskap som jag är ordförande i och jag vill betona värdet av Strömstad akademis deltagande i bokmässan 2024 i Göteborg. Strömstad akademi kan få möta intresserade mässdeltagare, och vi kanske kan få en och annan ny ledamot också.

Det viktigaste är nog ändå de kontakter vi kan skapa med de närvarande organisationerna och andra besökande nyckelpersoner. Genom dessa kontakter har vi möjlighet att hämta inspiration, ta hem goda exempel och goda råd för arbetet i Strömstad akademi. Det finns många uppslag att hämta hem för marknadsföring exempelvis. Jag såg många goda exempel.

Genom att delta i en egen mindre monter skulle vi troligen kunna klara av kostnaderna för deltagandet? Det är skyhöga kostnader och man måste boka en monter i tid. Man kan naturligtvis också samverka med andra om man vill? Region Västra Götaland fanns på plats med en egen stor monter och Strömstad akademi skulle möjligen kunna samverka med Region Västra Götaland eller med andra som finns på mässan. Om vi samverkar med förlag har vi faktiskt alla möjligheter till delade montrar.

Det har sagts att Bokmässan i Göteborg inte lockar forskare och lärare i högre utbildning, men jag skulle vilja modifiera den åsikten. På bokmässan finns ett speciellt forskartorg med montrar och det finns också en möjlighet att hålla öppna kortare föreläsningar. Jag träffade faktiskt en lång rad kolleger i princip från hela Sverige. Några som rest ned enbart för att delta i bokmässan 2023.

Vi skulle kunna sälja de antologier som vi inte får sålda annars. Strömstad akademi kan sätta mässpriser som lockar. Det finns möjlighet att skapa bokpaket av Strömstad akademis publikationer och marknadsföra dem. Naturligtvis kan deltagande ledamöter från Strömstad akademi ge egna föreläsningar alternativt egna seminarier.

Om Strömstad akademi ska delta så behöver de som arbetar i montern bo nära bokmässan i Göteborg. Hotellkostnaderna är väldigt höga. Det som också kostar mycket är resor till och

från bokmässan. Resor med tåg kostar mycket, liksom resor med taxi. Att bära runt böcker på bussar eller spårvagnar fungerar inte. Priserna för kaffe och lunch är också höga.

Ska Strömstad akademi pröva en medverkan? Har vi några närboende ledamöter som kan ta ett huvudansvar för vår monter? Man behöver vara minst två ledamöter. Skulle temat för bokmässan 2024 passa Strömstad akademi? Är vi redo?

Anders Gustavsson: Rektorsinstallation vid Högskolan Väst

Rektorsinstallation vid Högskolan Väst i Trollhättan

Anders Gustavsson

Den 12 oktober deltog Lars Broman och jag vid rektorsinstallationen vid Högskolan Väst i Trollhättan. Ny rektor är Mats Jägstam. Lars höll ett viktigt anförande med applåder om Strömstad akademi. Han nämnde bl. a. att vi har några nobelpristagare bland våra hedersprofessorer förutom kända forskare som Bodil Jönsson m fl. Efter Lars´ anförande fick jag möjlighet att överlämna och presentera tre av våra publikationer, nämligen pandemiboken, min bok om covid19 i Norge och Sverige samt inte minst metodboken. Rektor höll ett fint tacktal till oss och framhöll att han var mycket intresserad av metodfrågor inom forskningen. Han skulle verkligen ta del av vår antologi, "även om jag inte hinner det redan i kväll", som han uttryckte det.

I minglet efter installationen fick Lars tillfälle att vid ett litet runt bord samtala med statssekreterare i utbildningsdepartementet Maria Nilsson (se bifogad länk). Jag hade med ett extra exemplar. av pandemiboken som Lars kunde överlämna till henne.

https://www.regeringen.se/sveriges-regering/utbildningsdepartementet/mats-persson/cv-maria-nilsson/

Lars och jag fick också ett tillfälle att tala personligen med den nye rektorn om fortsatta kontakter med Strömstad akademi. Jag har lovat att sätta upp honom på utsändningslistan för Nyhetsforum extern version. Han verkade klart intresserad. Allt som allt var det en mycket lyckad dag med tanke på kommande samarbete med Högskolan väst och utbildningsdepartementet.

Lars Broman: ISES Online Solar Energy Museum IOSEM

ISES Online Solar Energy Museum IOSEM

Lars Broman

En mångnationell arbetsgrupp, i vilken jag ingår, inom International Solar Energy Society ISES har det senaste året arbetat med utvecklandet av ett digitalt solenergimuseum. Museet, som kommer att invigas under Solar World Congress i New Delhi i början av november, består av ett antal rum med olika teman – solvärme, solelektricitet, osv. Ett av rummen handlar om ISES historia från 1995 fram till idag. Bland allt som hänt finns faktiskt också International Symposium on Renewable Energy Education 2017, som vi var värdar för, omnämnt.

IOSEM finns redan nu tillgänglig i https://streams.vagon.io/streams/387bf8af-0886-4dc0-b107-f5ceed7bdf6b .

Bode Janzon: Föreläsningar på Bohusläns museum

Föreläsningar på Bohusläns museum

Bode Jansson

Under oktober genomförde Strömstad akademi två föreläsningar på Bohusläns museum. Jens Allwood inledde med att tala om Migration och multikulturalism (10/10) och fjorton dagar senare föreläste Elisabeth Ahlsén om Olika typer av språkglömska och språkförlust. Vid båda tillfällena hade ett tjugotal åhörare samlats och engagerade samtal fördes fram till stängningsdags.

Under november fortsätter föredragen genom Sveza Filipova som föreläser Om folksagan respektive Anders Gustavsson som talar över ämnet "Underdånig var hon inte" om kvinnorna på Bohuskusten. Vi arrangörer - Strömstad akademi, Bohusläns museum och Folkuniversitetet - hoppas på minst lika stor publikanslutning som tidigare.

Och du goda ledamot av akademin är intresserad av att föreläsa över ett ämne inför denna publik hör av dig till mig så för vi facklan vidare hösten 2024! bode.janzon@telia.com.

Elisabeth Ahlsén: Blir det en antologi om Migration?

Blir det en antologi om Migration?

Elisabeth Ahlsén

Migration är en av samtidens stora frågor. Enligt FN finns det 220 miljoner migranter i världen. Inom Strömstad Akademi har vi, i samarbete med Immigrantinstitutet, haft flera on-line-föreläsningar om frågor relaterade till migration. Vi beslöt därför att försöka dra nytta av detta intresse för att diskutera frågor relaterade till migration med sikte på att eventuellt producera en mångvetenskaplig och kanske till och med tvärvetenskaplig antologi om migration.

Den 20-21 oktober samlades därför en grupp intresserade till ett inledande mångvetenskapligt symposium för Strömstad Akademi i samarbete med Immigrantinstitutet, som finansierade arrangemanget. Mötet ägde rum på Marston Hill i Mullsjö. Deltagare var Diana Bravo (spanska), Leif Eriksson (freds- och utvecklingsforskning), John Fletcher (näringsliv), Mirella Forsberg-Ahlcrona (förskolepedagogik), Anders Gustavsson (etnologi), Merrick Tabor (statsvetenskap), Cenab Turunc (religionsvetenskap och sociologi), Jens Allwood (lingvistik och kognitionsvetenskap) och Elisabeth Ahlsén (neurolingvistik och språkpatologi). Det var en första samling för att presentera idéer till kapitel i en eventuell antologi och diskutera kapitelförslag, varför en sådan antologi kan vara angelägen, vad den skulle innehålla och hur den skulle struktureras.

Att migration är ett hett och aktuellt ämne behöver inte påpekas, men vad kan en antologi om ämnet tillföra? Deltagarna representerar expertis inom olika ämnesområden och samhällsfunktioner och har ambitionen att dels belysa migration på olika sätt, dvs inte bara immigration, utan även t ex emigration, re-migration, transmigration (själva förflyttningen), intern och extern migration. De vill också ta upp migrationsutvecklingen i världen i historiskt, aktuellt och framtidsorienterat perspektiv och belysa svensk migration i relation till den internationella utvecklingen. Såväl utmaningar och problem, som positiva följder och förslag på lösningar på problem kommer att ingå. Exempel på vad som tas upp är hur olika begrepp och termer används om migration, hur migrationsströmmar har gått och går mel-

lan olika länder, gränsmigration mellan Sverige och Norge, kulturskillnader och deras roll, kollisioner mellan motstridiga lagar och politiska beslut som påverkar kontakter mellan migranter och utbildningsinstitutioner och andra myndigheter samt ökad insikt i migranters upplevelse av sin situation. Deltagarna var överens om att en antologi, som vänder sig såväl till akademiker som till den intresserade allmänheten och inte minst beslutsfattare, är välmotiverad. Så ja, det verkar kunna bli en antologi om Migration. Närmast kommer varje deltagare som vill skriva ett kapitel att skriva en synopsis, under våren 2024 bestäms innehållet och sedan skrivs första-versioner av kapitlen, innan författarna möts för ett nytt symposium i maj och sedan fortsätter skrivandet.